

Prof. dr *Vesna Rakić-Vodine*lić

PROF. DR DOBROSAV MITROVIĆ

Život profesora Dobrosava–Bobe Mitrovića, profesionalni i privatni, bio je život jedne gotovo renesansne ličnosti, a to je odista retkost za savremene pravnike. Profesor je govorio i pisao sa stanovišta liberala XX veka, što je bitno odredilo njegovo stručno usmerenje, kao i sadržinu njegovih radova. Svojim životom i radom obeležio je brojne institucije, među njima naročito Institut za uporedno pravo i Pravni fakultet Univerziteta Union.

Dobrosav Mitrović je rođen 2. novembra 1933. godine u Valjevu. Njegov otac Momčilo bio je advokat, a majka Stana računovođa. Iako se sklonost pravu ne nasleđuje, izvesno je da je život u sredini okruženoj pravom uticao na izbor njegovih studija i na docnije profesionalno usmerenje. U Valjevu se školovao do upisa na univerzitet. Studirao je na Pravnom fakultetu u Beogradu, a diplomirao je 1956. godine. Specijalizovao se na Međunarodnom fakultetu za uporedno pravo u Strazburu, kao i u Luksemburgu, a potom u Madridu. Doktorirao je na Pravnom fakultetu u Beogradu 1965. godine.

Radio je kao asistent i naučni saradnik u Institutu za uporedno pravo, potom kao docent i vanredni profesor na Pravnom fakultetu u Nišu, gde je predavao Međunarodno privatno pravo i Uporedno pravo, a na Fakultetu političkih nauka u Beogradu predavao je Međunarodno privatno pravo i Međunarodno privredno pravo. Više od deset godina radio je kao asistent i predavač na Međunarodnom fakultetu za uporedno pravo u Strazburu. Sudelovao je kao naučni istraživač na brojnim međunarodnim projektima Centra za međunarodne studije u Beogradu. Pred sam kraj nastavničke karijere bio je profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Union u Beogradu, u čijoj naučnoj i nastavnoj izgradnji je sudelovao kao predsednik matične komisije i gde je predavao Međunarodno privatno pravo i Arbitražno pravo.

Veliki deo profesionalnog entuzijazma posvetio je Spoljnotrgovinskoj arbitraži u Beogradu, a jedno vreme bio je i njen predsednik. Posvećenost arbitražnom pravu pokazao je radeći dugo kao član Međunarodnog arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore u Parizu.

Bio je član brojnih međunarodnih i domaćih profesionalnih organizacija, a ona koja mu je donela najveću profesionalnu satisfakciju bila je

Međunarodna akademija za uporedno pravo u Parizu. Sudelovao je i u obavljanju važnih pravnih državnih poslova. U jednom od njih, profesorov prodoran pravnički duh je bio od naročitog značaja: kao član Komisije za sukcesiju SFRJ bio je šef delegacije za pregovore o sukcesiji i odlučujuće je doprineo njihovom uspešnom okončanju.

Napisao je preko sto naučnih monografija, rasprava i članaka iz oblasti međunarodnog privatnog, arbitražnog i trgovinskog prava.

Boba Mitrović je umro 4. decembra 2016. godine.

Ovo je tužna prilika da se bliže prikažu činjenice o naučnom radu Bobe Mitrovića, na početku i na kraju njegove karijere.

Započeo je svoj profesionalni život u Institutu za uporedno pravo. Bio je tada jedan od onih mladih i nadarenih asistenata koje je u Institutu zaposlio profesor Borisav Blagojević. Bobu Mitrovića i Boru Blagojevića je, pored mnogo čega drugog, vezivalo i poreklo. Obojica su bili Valjevci. Čime je Boba Mitrović otpočeo svoj naučni rad u Institutu za uporedno pravo? Beležimo iz njegove rane bibliografije nekoliko zapaženih radova. „Ustanova pazakupa i pravo na stan”, objavljen u časopisu *Pravni život*, 1958. godine je aktuelan i danas. „Mere obezbeđenja u stečaju” je rad čiji je originalni naslov bio „Mesures preventives de la faillite“, a to je bio nacionalni referat na V Međunarodnom kongresu za uporedno pravo u Briselu. Rad je objavio Institut za uporedno pravo, 1958. godine. U vreme kada je napisao ovaj nacionalni referat, profesor Mitrović je imao samo 25 godina. U to doba, ranih godina Instituta, mladi naučni saradnici su imali više šansi nego danas, verujem, u velikoj meri i zahvaljujući ličnosti profesora Bore Blagojevića, kao i naučnoj spremnosti tada mladog početnika – profesora Bobe Mitrovića. Godine 1961. Boba Mitrović se pojavljuje sa još jednim radom međunarodne reputacije o obliku testamenta u Engleskoj, a naslov rada na francuskom je glasio: „Forme du testament en Angleterre”. Rad je bio saopšten na skupu UNIDROIT u Rimu, u okviru sesije: „Studije o oblicima testamenta u uporednom pravu”. Profesor je bio autor još jednog nacionalnog referata, napisanog i saopštenog na francuskom jeziku, koji je za predmet imao uticaj uloge države na razvoj međunarodnog privatnog prava. Posle pet godina rada u Institutu bili su određeni glavni pravci razvoja jednog novog mladog pravnog naučnika. To su bila područja teorije međunarodnog privatnog prava i uporednog prava.

Svoju profesorsku karijeru okončao je kao profesor Međunarodnog privatnog i Arbitražnog prava na Pravnom fakultetu Univerziteta Union. Bio je jedna od nekoliko naučno impresivnih ličnosti tog fakulteta – jedan od velike trojke: Vojin Dimitrijević – Boba Mitrović – Zoran Ivošević. Značajan deo svoje dobre reputacije Fakultet duguje profesoru Bobi Mitroviću. Osim što je svojim predavanjima i svojim živim stilom uticao na

pravničko formiranje studenata osnovnih i postdiplomskih studija, profesor je radio na naučnom uobličavanju Fakulteta. Bio je predsednik matične komisije i bitno je doprineo nastavnoj i naučnoj fizionomiji njegovih pravnih studija.

Radeći svoj posao – i profesionalni i društveni – profesor Mitrović je pokazao jednu retku osobinu intelektualca danas i ovde: odoleo je zavodljivom zovu vlasti i moći. Taj životni stav nije menjao od najmlađih dana, a on je odredio osnovne predmete njegovih profesionalnih interesovanja. Discipline kojima se bavio prepoznaju se po prekoračivanju granica – geografskih, nacionalno-pravnih, ideoloških. Profesor je živio i stvarao u obeshrabrujućem društvenom okruženju, naročito nepovoljnom za slobodnu pravničku misao. Uprkos tome, on je nenametljivo, ali uporno uspevao da odbrani jednu od suštinskih pravnih vrednosti: privatno pravo ne sme da odustane od svojih bitnih načela, ma gde nastajalo i ma gde i kako se primenjivalo.

Boba Mitrović je umeo i hteo da privuče i okupi kolege raznih generacija. Za mene su bili čast i zadovoljstvo, naročito zadovoljstvo, što je prihvatio da saraduje i razgovara sa mnom, da podeli svoja razmišljanja o pravnim i društvenim vrednostima, što me je podsticalo da sa njim o nečemu i polemišem. Pamtiću šarmantan način na koji se nije slagao sa mojom argumentacijom.

Dopuštao je, u nekim nezaboravnim prilikama, da se vidi koliko nije bio konformista, iako je, možda, nastojao da takav utisak ostavi. Mora se naglasiti njegov suštinski nekonformistički, dakle istinski radoznali naučni um. U jednoj prilici, o kojoj sam već nekoliko puta javno govorila, a koja zvuči kao anegdota, uprkos tome što je čista istina, to je naročito došlo do izražaja. Sudelovao je na privatnim promocijama naučnih dela u vremenima kada se zvanične nisu mogle organizovati. Profesor Mitrović, u odelu stroge elegancije, biranim rečima, dobro pripremljen, govorio je kao da promovira knjigu na nekom najvišem naučnom forumu, a ne u stanu, pred tek tridesetak ljudi. Njegov gospodski stav, njegovo poštovanje prema knjizi i autorima, uprkos spoljašnjoj skromnosti auditorijuma, bio je ključ njegove privatne i profesionalne ličnosti: ono što radiš, radi *lege artis*, bez obzira na okolnosti, bez obzira na publiku.

Boba Mitrović će biti dobro upamćen ne samo u Institutu za uporedno pravo i na Pravnom fakultetu Univerziteta Union već u ovdašnjoj pravničkoj javnosti. Ove dve institucije – prva i poslednja u kojima je radio – duguju mu zahvalnost i nezaborav. Verujem da će pronaći najbolji način da taj dug vrata. Njegovoj porodici Boba Mitrović će nedostajati kao suprug, otac, deda. Kolegama nedostaje kao naučnik i učitelj. Svima nedostaje taj fini čovek.